

Bevarandeplan Natura 2000

(Enligt 17 § förordningen om områdesskydd 1998:1252)

Erola, Torsby kommun, Värmlands län

Områdeskod och namn:	SE0610235 Erola
Mittpunktskoordinat:	1331209 - 6720539
Totalareal:	1,6 ha
Fastställd av Länsstyrelsen:	2006-03-15
Områdestyp:	Område är utpekad enligt Habitatdirektivet
Fastigheter:	Torsby kommun: Bjurberget 1:57 och 1:9
Ägandeförhållanden:	Privat och Bergvik Skog AB

Beskrivning av området

Erola är en ensamgård som ligger på en flack, småkuperad sydsluttning i norra kanten av Bjurbergets by. Djurhållningen på gården upphörde 1952-53, varefter vallar och hackslåtter slåtrats årligen fram till 1990-talets första hälft. 1994 klassades Erolas marker i högsta värdeklassen i ängs- och betesinventeringen. Markerna var då välhävda med stort inslag av hävdgynnade arter.

Strukturen av Erolas inäga är väl bevarad. Torpets inäga utgörs av en mosaik av gamla åkrar och hackslått. Natura 2000-området utgörs i nordväst främst av hackslåttermark men även av ett par mindre åkrar. Denna del av området har sedan ett par år tillbaka betats av får. Här påträffas kärlväxter som vårbrodd, rödven, styvmorsviol och prästkrage. Väster om det fårbetade området finns ett område som främst består av f.d. åkermark med en del hackslåtter kring åkerrenar samt en stenig slänt i åkerns mitt. Vallarna har inte förnyats eller gödslats sedan 1950-talet är därför ordentligt utmagrade. Enstaka vallväxter, t ex timotej, förekommer men i övrigt noteras ängsarter som liten blåklocka, backnejlika, ormrot och ängsskallra.

Söder om de ovan beskrivna områdena finns sammanhängande hackslåttermark på båda sidor om vägen som löper fram till gården. Området har dock inte slagits på flera år. Slåttermarken till väster om vägen har ett centralt beläget fuktdrag som löper från norr mot söder. Marken närmast fuktdraget och intill vägen hyser fortfarande en artsammansättning typisk för hackslåttermarker. Här växer knägräs, hårstarr, stagg, ormrot, slåtterblomma och skallror. Igenväxningsvegetation i form av slyuppslag och arter som älgört och mjölke förekommer i

vissa delar, främst i norr och fuktigare partier i centrala delen. Trots inslag av igenväxningsvegetation beskrivs detta område i 2004-års ängs- och betesmarksinventering som fantastisk slåttermark med hög artrikedom. Hackslåttermarken öster om vägen hyser även den en rad arter typiska för hackslåttermarker som t ex vårbrodd, ängsskallra, liten blåklocka och åkervädd. Marken är dock även här till viss del påverkad av igenväxningsvegetation.

Ingående naturtyper enligt habitatdirektivet

Habitatkod	Habitatnamn	Areal (ha)	
		Rapporterad	Nytt förslag
6510	Slätterängar i låglandet	1	

Bevarandesyfte och bevarandemål

Syftet med Natura 2000-området Erola är att bidra till att upprätthålla så kallad gynnsam bevarandestatus för den ingående naturtypen på biogeografisk nivå. För att uppnå gynnsam bevarandestatus krävs att specifika bevarandemål uppfylls. I nedanstående tabell framgår bevarandemål för naturtypen i Erolas Natura 2000-område.

Art/naturtyp	Bevarandemål*
Slätterängar i låglandet (6510)	<p><i>Areal</i></p> <p>Naturtypens utbredning bibehålls i minst 1 ha omfattning.</p> <p><i>Strukturer och funktioner</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hela arealen ska ha välhävdad gräsmark varje år vid vegetationsperiodens slut. Med väl hävdad menas att vegetationshöjden vid vegetationsperiodens slut i genomsnitt är högst x cm på torra-friska marker och y cm på fuktiga marker, samt att lövförna inte täcker mer än w %. - Frekvensen av negativa indikatorer som x bör vara högst x %. - Krontäckning av träd och buskar ska vara? Vedartad igenväxningsvegetation förekommer ej. - Hamlade träd? - Antalet grova och ihåliga träd? <p><i>Typiska arter</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Basinventering avgör val av arter. - För att gynna de typiska arterna bör ängarna slås under perioden 15 juli-15 augusti.

*/Arealer och bevarandemål fastställs efter basinventeringen.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

För att naturtypen *slätterängar i låglandet* ska uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas.

- Hävd i form av slåtter, höbärgning och röjning av igenväxningsvegetation. Skötsel skall vara utformad enligt traktens tradition och objektets speciella natur- och kulturvärden. Objektets hävdhistoria bör vara vägledande för den fortsatta skötseln så att exempelvis ett objekt med lång kontinuitet av slåtter även fortsättningsvis hävdas genom slåtter.

- Ingen påtaglig minskning av de för naturtypen karaktäristiska och typiska arterna får ske. Hävden bör ske så att arternas ekologiska krav uppnås och bibehålls, så att arterna kan finnas kvar eller öka i antal.
- I naturtypen får inte förekomma gödsling (förutom gödsel från djur på eventuellt efterbete), kalkning, dikning eller insädd av främmande arter.
- Stödutfodring för betesdjur bör inte ske då utfodring bidrar till ökad kvävetillförsel och därmed risk för negativ förändring av ängsvegetationen.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

Nedan anges potentiella hot mot Erolas *slätterängar*.

- Utebliven eller felaktig skötsel, vilket leder till igenväxning och förändrad artsammansättning.
- Exploatering och förändrad markanvändning i området, t ex skogsplantering, uppodling, eller dikning.
- Användning av avmaskningsmedel som innehåller avermectin, vilket är negativt för dynglevande insekter.
- Gödslings- och försurningseffekter från nedfall av luftburna föroreningar samt ökad kvävetillförsel på grund av stödutfodrade betesdjur.

Bevarandeåtgärder – med tidplan

För att naturtypen *slätterängar i låglandet* ska uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas.

Gällande regelverk 2006

- Enligt 12 kap 8 § Miljöbalken är brukaren skyldig att ta hänsyn till natur- och kulturvärden vid all markanvändning i jordbruket.
- Enligt förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket får jordbruksmark tas ur produktion först efter anmälan till Länsstyrelsen, som då har möjlighet att förbjuda en ändrad markanvändning.
- Miljöstödsersättningar för bete för de arealer som uppfyller krav på ersättningar från LBU-programmet (EU:s miljöstöd för biologisk mångfald i betesmarker och slätterängar).
- Tillståndsplikt gäller enligt 7 kap 28 a § Miljöbalken för åtgärder eller verksamheter som på ett betydande sätt kan påverka miljön inom ett Natura 2000-område. *Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman/är nödvändiga för skötsel och förvaltning av området.*
- Riksintresse för naturvård enligt 3 kap 6 § MB, hela Natura 2000-området.

Ytterligare bevarandeåtgärder

Natura 2000-området har idag inget formellt skydd. Lämplig bevarandeåtgärd är under utredning.

Erolas slätterängar är genom bildandet av Natura 2000 försäkrade om att en skötsel kommer att fortgå. Detta har staten (Länsstyrelsen praktisk utförare i länet) åtagit sig i och med att området utsetts till Natura 2000. Skötseln kan ske med flera metoder:

- Hitta en brukare som tecknar någon form av avtal med markägaren (direkt eller indirekt genom Länsstyrelsen).
- Bilda ett områdesskydd, t ex naturreservat som ger möjligheter till skötselmedel och reservatsförvaltningens resurser.

Bevarandestatus idag

6510 Slätterängar i låglandet

Nationellt

De äldre typerna av fodermarker, ängar och betesmarker, som tidigare varit dominerande både arealmässigt och ekonomiskt har fått minskad ekonomisk betydelse. Särskilt slätterängarna har nästintill helt och hållet utgått ur jordbruksproduktionen. Av den ängsareal som fanns för hundra år sedan återstår endast en ytterst liten rest. Inom det nuvarande miljö- och landsbygdsprogrammet hävdas cirka 6000 hektar ängsmark.

Erola

År 1994 klassades Erolas marker i högsta värdeklassen i ängs- och betesinventeringen. Markerna var då välhävdade med stort inslag av hävdgynnade arter. Hävden har under de senaste åren varit eftersatt på gården och igenväxningsvegetation är påtaglig i flera delområden. Idag saknas skötselavtal och formellt skydd för slätterängarna, lämplig bevarandeåtgärd är dock under utredning.

Bevarandestatusen för naturtypen, *slätterängar i låglandet*, bedöms i dagsläget endast uppfylla kraven för gynnsam bevarandestatus i delar av de utpekade områdena. Exempel på typiska arter som förekommer är ormröt, skallror och ögontröstarter. Genom restaureringsåtgärder och fortlöpande skötsel förstärks Erolas natur- och kulturvärden för att på sikt uppfylla kraven för gynnsam bevarandestatus.

Uppföljning av bevarandemålen

För att kunna bedöma *slätterängarnas* bevarandestatus krävs uppföljning av uppsatta bevarandemål. Vid uppföljning utvärderas även befintliga bevarandeåtgärder för att se om de fyller sitt syfte. Om en befintlig bevarandeåtgärd inte har avsedd effekt kommer åtgärden att justeras.

Ett nationellt projekt pågår där metoder och arbetssätt anpassade för övervakning av Natura 2000 arbetas fram. Tillsvidare ges här exempel och förslag på tänkbara uppföljningsmetoder och/eller parametrar.

- Fjärranalys för kontroll av bibehållen areal.
- Fältkontroll av hävd och igenväxningsgrad (kan göras i samband med miljöstödskontroller).
- Återkommande inventeringar av övriga rödlistade kärlväxter.

Bilagor

1. Karta med Natura 2000-områdets gränser
2. Ingående naturtyps utbredning (klart efter basinventeringen)

Referenser

Löfroth, M m.fl. 1997. *Svenska naturtyper i det europeiska nätverket natura 2000*. Naturvårdsverkets förlag.

Naturvårdsverket. *Natura 2000- Art och naturtypsvisa vägledningar*.

(<http://www.naturvardsverket.se>) 04-11-03 Naturvårdsverket. *Parametrar och metoder för uppföljning i Natura 2000*. Version 4: 2004-05-07.

Länsstyrelsen Värmland, naturvårdsenheten. 1994. *Ängar och hagar i Värmlands län*. Rapport nr 1994:20

Länsstyrelsen i Värmland, Lantbruksenheten. 2004. *Rådgivning – Bevarande av odlingslandskapets biologiska mångfald och kulturmiljövärden*.

Länsstyrelsen i Värmland, Lantbruksenheten. 2001. *Förslag till åtgärdsplan för bevarande av betesmarker och slätterängar vid Ärola*.